

nefte, men ikke selv kan forskaffe sig en saadan, faae en Opbydelse derom forkyndt ved Kirkestævne af Sognefogden, uden Betaling, Frdn. af 25de Marts 1791 § 2, hvilket ogsaa i Fremtiden bør vedblive.

§§ 6—8.

Det kan uden Tvivl antages for almindelig Skik her i Landet, at den, der sættes som Lyende, faaer ved Antagelsen Penge paa Haanden eller saakaldte Fæstpenge, hvilke tjene til Tegn paa, at Contracten er endeligen affluttet, D. L. 3—19—14 og 15, Plac. af 3die Decbr. 1755 §§ 6 og 8, Frdn. af 25de Marts 1791 §§ 7 og 8. Det er ikke bestemt, om disse Fæstpenge skulle afregnes i Lønnen eller ikke. I Almindelighed afregnes de neppe, og denne Brug synes det bedst at stadfæste. Størrelsen beroer, naar Intet derom vedtages, ganske paa Husbondens Villie.

Det Bederlag, som skal gives Lyendet for dets Tjeneste, bestaaer ordentligviis i Løn, Kost og Ophold i Husbondens Huus. Ligesom det ligger i Forholdets Natur, at Størrelsen af Lønnen ikke kan bestemmes ved faste Regler, men maa beroe paa Overenskomst mellem Parterne, jfr. dog Frdn. af 19de Febr. 1701, Rescript af 19de April 1765 § 1, saaledes synes det at være rigtigst ogsaa ganske at overlade det til dem at afgjøre, om Lønnen skal bestaae i Penge, hvilket er og altid vil blive det sædvanlige, eller skal ydes paa anden Maade. Der indeholdes vel i vore Love et vist Forbud mod, at Tjenestefolk paa Landet begjære eller tage Sæd til Løn, Frdn. af 19de Febr. 1701, 1ste Juli 1746 § 1, 23de Marts 1770 § 7, 25de Marts 1791 § 17, Plac. af 12te Mai 1830; men Grundene til dette Forbud ere neppe længere tilstede, og det synes saaledes uden Betænkelse at kunne hæves. Allerede under de foreløbige Forhandlinger angaaende Placaten af 12te Mai 1830 synes det at være antaget, at Forbudet kunde undværes; men, da det nu eengang bestod, fandt man paa den Tid ikke tilstrækkelig Grund til ganske at hæve det, jfr. Collegial Tidende for 1830, S. 434—439.

Det vil vist sjældent forekomme, at Intet aftales mellem Parterne om den Løn, som

Lyendet skal have. I Tilfælde af saadan Beskaffenhed kan Meningen dog ikke være, at Lyendet ingen Løn skal have, og derfor maa der tillægges Lyendet, hvad der efter dets Stilling, Tid og Sted kan antages at være sædvanlig Løn. For at forhindre tvivlsomme og uoverensstemmende Skøn om, hvad der er sædvanlig Løn, har man troet, at Afgjørelsen heraf kunde overlades til Politievrigheden.

Forsaavidt Lyendet efter Contracten skal have noget ikke sædvanligt Bederlag, maa det ganske overlades til Parterne at bestemme, hvad derom skal gjælde. Dertil kunne henregnes Klæder, som tilfuges Lyendet, og navnlig den det saakaldte Livree, der i nogle Familier gives det mandlige Lyende. Herom har man kun fundet Anledning til at foreskrive, at Livreestykker ikke erhverves af Tjeneren uden efter de Regler, som ere vedtagne, og at hverken Tjeneren eller hans Arvinger have Fordring paa nogen Deel af Værdien af dem, naar Tjenesten af hvilken som helst Grund ophører, førend de efter de vedtagne Regler ere fortjente.

Det kan vel ansees som temmelig almindeligt, at der paa visse Tider, saasom til Jul, Nytaar, paa Markedsdage og ved lignende Leiligheder, gives Lyendet smaa Gaver, men disse ydes ordentligviis af blot Villighed og begrunde i saa Fald intet Retsforhold. Det forstaaer sig iøvrigt, at Lyendet faaer en Ret til dem, naar de særligen ere tilfagte og ikke gøres afhængige af Husbondens Vilkaarlighed eller eget Skjønnende.

§§ 9—12.

Tjenestetidens Varighed synes ogsaa at kunne overlades fri Overenskomst. En væsentlig Indskrænkning i saa Henseende finder vel Sted, forsaavidt efter Frdg. af 25de Marts 1791 § 1 Enhver af Bondestanden, der et er Gaardbruger, Boelsmand, Huusmand eller Haandværksmand, og ei heller er gift, i Almindelighed er forpligtet til at tage fast Tjeneste paa idetmindste et halvt Aar, jfr. L. 3—19—4, 5 og 6, Canc. Skriv. af 14de Januar 1792, hvilken Indskrænkning dog senere er falden bort for Mandspersoner, der have opnaaet 28 Aars Alder, Plac. af 16de Decbr. 1840, jfr. Canc. Skriv. af 6te April 1847 (Ny Coll. Tidende